

15. 4. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová úprava doručování v OSŘ

Dne 1. července 2009 nabude účinnosti zákon č. [7/2009](#) Sb., který představuje jednu z nejvýznamnějších novel občanského soudního řádu („OSŘ“) přijatou za posledních deset let. Nová právní úprava si klade za cíl zejména zjednodušit procesní předpisy, odbřemenit soudce a zamezit průtahům v soudních řízeních. Mělo by tak dojít k posílení efektivity české justice a rychlejšímu a kvalitnějšímu rozhodování soudů. V mnohém se čeští zákonodárci inspirovali v právních úpravách ostatních zemí Evropské unie, především Francie a Spolkové republiky Německo. Novela přináší mimo jiné výrazné změny v doručování ze strany soudů.

Doposud byla v mnoha případech zdouhavost soudních řízení způsobena právě problémy s doručováním písemností účastníkům řízení. Tento stav, který sužuje především soudy prvních a druhých stupňů, by se měl do budoucna zlepšit, a to díky **zavedení zásady odpovědnosti účastníků řízení za adresu, na kterou jim má být ze strany soudu doručováno, tedy za tzv. adresu pro doručování**. Změna systému doručování by měla přinést rovněž výrazné snížení nákladů vynaložených na poštovné, a to především díky rozšíření doručování elektronickou cestou.

Novela OSŘ preferuje doručování písemností při soudním jednání nebo při jiném soudním úkonu. Pokud doručení tímto způsobem není možné, přichází na řadu doručení prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Bližší právní úprava datových schránek není zahrnuta přímo v OSŘ, nýbrž ve zvláštním zákoně, a to č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů. Poté přichází v úvahu doručení na jinou adresu či na elektronickou adresu, pokud o to adresát požádá. Teprve nebude-li možné doručit písemnost žádným z výše uvedených způsobů, nařídí soud doručení prostřednictvím doručujícího orgánu či prostřednictvím účastníka řízení nebo jeho zástupce. Stávající právní úprava sice rovněž umožňuje elektronické doručení, ale takové doručení se stává účinným jen za předpokladu, že účastník potvrdí převzetí písemnosti. Je tedy na jeho vůli, zda tak učiní nebo nikoli. Podle novely OSŘ již bude k potvrzení doručení písemnosti docházet automaticky.

Adresa pro doručování

Základní kámen nové právní úpravy představuje institut adresy pro doručování. Touto adresou je v případě doručování prostřednictvím veřejné datové sítě adresa datové schránky evidovaná podle výše uvedeného zákona č. [300/2008](#) Sb., případně elektronická adresa, kterou adresát soudu sdělil, a současně pokud předložil svůj platný kvalifikovaný certifikát (podle zákona o elektronickém podpisu).

V případě doručování prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení nebo jeho zástupce je adresou pro doručování fyzické nepodnikající osoby adresa evidovaná v informačním systému evidence obyvatel. Adresát má možnost uvést v evidenci obyvatel zvláštní adresu určenou pro

doručování podle OSŘ, která je odlišná od adresy místa jeho pobytu. Tuto možnost stávající právní úprava nezná. Pokud tak ovšem adresát neučiní, je adresou pro doručování právě adresa místa pobytu tak, jak je uvedena v evidenci obyvatel. Problematiku evidence obyvatel upravuje zákon č. [133/2000](#) Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, který byl rovněž novelizován s ohledem na tuto souhrnnou novelu OSŘ.

Jde-li o adresu pro doručování fyzické osoby, která je podnikatelem, a současně se jedná o doručení písemnosti ve věcech souvisejících s její podnikatelskou činností, bude se doručovat na adresu místa podnikání. U právnických osob půjde obdobně o adresu sídla zapsaného v příslušném rejstříku či na adresu organizační složky této právnické osoby.

Novela OSŘ zvláště upravuje adresy pro doručování advokátů, notářů, soudních exekutorů, patentových zástupců, insolvenčních správců atd.

Podle novely OSŘ se adresátovi doručuje primárně na adresu pro doručování, ale písemnost je mu možné doručit rovněž na kterémkoliv jiném místě, kde bude zastížen. Taktéž zákon počítá s možností doručení na jinou adresu nebo elektronickou adresu, a to za předpokladu, že o to adresát požádal a současně takové doručení nevyklučuje zákon či povaha řízení. Tato možnost by měla být využívána zejména za účelem urychlení řízení. K dosažení efektivity doručení stanoví OSŘ **povinnost adresáta sdělit soudu bez zbytečného odkladu změny veškerých skutečností významných pro doručování**. Pokud tak účastník neučiní, ponese následky porušení této povinnosti sám, a to v podobě uplatnění fikce doručení.

Pro případ, že se nedaří účastníku řízení či jeho zástupci doručovat písemnosti bez průtahů a obtíží, je soud povinen takového účastníka vyzvat k ustanovení zástupce pro doručování. V případě, že ani toto opatření nepovede k nápravě situace, bude písemnost doručena uložením u soudu, a to ihned ke dni tohoto uložení.

Doručování písemností určených do vlastních rukou adresáta a doručování jiných písemností

OSŘ i nadále rozlišuje doručování písemností určených do vlastních rukou adresáta a doručení jiných písemností. Písemnosti určené do vlastních rukou adresáta se doručují na adresu pro doručování. V případě, že adresát nebude na této adrese zastížen, bude mu zanechána výzva k vyzvednutí písemnosti, umístěná obvykle v poštovní schránce adresáta či na jiném vhodném místě. Pokud doručení zajišťuje provozovatel poštovních služeb, uloží písemnost ve své provozovně. V ostatních případech bude písemnost uložena u okresního soudu, v jehož obvodu se nachází místo doručení. Adresát pak má možnost vyzvednout si písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne jejího uložení. Nestane-li se tak, uplatní se poslední den této lhůty fikce doručení, a to i v případě, že se adresát o uložení písemnosti vůbec nedozvěděl. Fikce doručení tedy znamená, že se předmětná písemnost považuje za poslední den lhůty za doručenu.

Novinku v našem právním řádu představuje to, že po uplynutí desetidenní lhůty dojde k vhození písemnosti do poštovní schránky adresáta, přestože už s tímto vhozením nejsou spojeny právní účinky. Vychází se totiž z přesvědčení, že je v zájmu adresáta seznámit se s předmětnou písemností. Tento postup však může soud vyloučit. Podle stávající právní úpravy se nevyzvednutá písemnost vrací po deseti dnech zpět soudu, aniž by měl adresát možnost si ji přečíst. I nadále obsahuje OSŘ výčet písemností, u nichž je náhradní doručení vyloučeno – typicky jde o platební rozkaz, u kterého je nutno pro jeho účinky trvat na prokazatelném doručení. Náhradní doručení může být vyloučeno rovněž předsedou senátu v jednotlivých případech.

Jiné písemnosti než určené do vlastních rukou se rovněž doručují na adresu pro doručování s tím, že

zde dojde v případě nezastižení adresáta přímo k vhození písemnosti do poštovní schránky adresáta. Datum vhození do schránky vyznačený na doručence se považuje za den doručení této písemnosti. Novela však nepřebírá dosavadní úpravu, podle které bylo možné písemnost, jež se nedoručovala do vlastních rukou, zanechat u jiné vhodné osoby bydlící, působící nebo zaměstnané na téže místě jako adresát nebo v jeho okolí, za předpokladu, že tato osoba adresáta znala a souhlasila s odevzdáním písemnosti.

Neúčinnost doručení

Všechny výše uvedené zásady mají zabezpečit efektivitu doručování, a to právě jednoznačným stanovením adresy pro doručování, uložením povinnosti adresátům aktualizovat adresy pro doručení a rozsáhlým uplatněním fikce doručení. Přesto je nutno počítat s tím, že by tato přísná úprava mohla být v některých případech nepřiměřeně tvrdá, a proto OSŘ pamatuje i na tzv. neúčinnost doručení. Adresát, vůči kterému byla uplatněna fikce doručení, může soudu navrhnout, aby rozhodl o neúčinnosti doručení. Musí být splněny zákonné podmínky, mezi které patří omluvitelné důvody, pro které se adresát nebo jeho zástupce nemohl s písemností seznámit, a současně podání tohoto návrhu v patnáctidenní lhůtě běžící ode dne, kdy se adresát s písemností seznámil nebo mohl seznámit. OSŘ stanoví, že se za omluvitelný důvod nepovažuje skutečnost, že se fyzická osoba na adrese pro doručování trvale nezdržuje nebo že se na adrese pro doručování podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby nikdo nezdržuje. Konkrétnější vymezení omluvitelných důvodů bezpochyby časem zajistí judikatura, ale lze předpokládat, že jimi bude např. neplánovaná hospitalizace účastníka. OSŘ stanoví případy, kdy soud rozhodne o neúčinnosti doručení i bez návrhu účastníka. Jde o případy nesporných řízení. Rozhodne-li soud o neúčinnosti doručení písemnosti, písemnost se považuje za doručenu dnem právní moci rozhodnutí soudu o této neúčinnosti.

Stávající právní úprava naproti tomu nijak neomezuje dobu, během které lze fikci doručení popřít, ani nestanoví požadavek uvést kvalifikovaný důvod neúčinnosti doručení. Mnohdy tedy vede k neúčinnosti doručení již pouhé tvrzení adresáta, že se na uvedené adrese nezdržoval.

Doručování účastníkem řízení nebo jeho zástupcem

Tato možnost doručování vychází z myšlenky, že je v zájmu samotného účastníka, aby byla písemnost jeho odpůrci řádně doručena. Řádné doručení je totiž předpokladem zdárného pokračování v procesu. Na žádost účastníka řízení nebo jeho zástupce je může soud pověřit doručením písemnosti určené do vlastních rukou nebo jiné písemnosti. Pověřená osoba pak písemnost doručuje na adrese pro doručování nebo na kterémkoliv jiném místě, kde bude adresát zastižen. Pokud však adresát odepře přijmout písemnost nebo se jí vůbec nepodaří doručit, pověřená osoba musí neprodleně tuto písemnost vrátit soudu, který pak určí jiný způsob doručení. **S touto formou doručení tedy není spjata fikce doručení.** V určitých případech však může významně urychlit proces doručení písemnosti.

Závěrem

Lze předpokládat a současně doufat, že výše uvedené změny OSŘ skutečně povedou ke zrychlení a zkvalitnění soudních řízení v České republice. Zda a nakolik budou sledované cíle dosaženy, však ukáže až praxe.

Mgr. Dušan Sedláček, advokát

Mgr. Jana Hušková, advokátní koncipient

[HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.](#),

advokátní kancelář

Týn 1049/3

110 00 Praha 1

Česká republika

Tel.: +420 224 895 950

Fax: +420 224 895 980

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)